

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE HOFSTEDE HEDEL, 1450-1785

door
J.C. Kort

Eerder gepubliceerd in 'Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant en de Bommelerwaard', jrg. 30 (2006)

Inleiding

Van de hofstede Hedel, zelf leenroerig aan de graaf, later hertog van Gelre,¹ hing een bescheiden leenkamer af, waarvan de registratie eveneens spaarzaam bewaard bleef. Het bestaat uit een opsomming, bewaard in het leenhof van Gelre, nr. 183, toen dit leenhof in 1570 verbeurd was. Naderhand werd het leenhof genaast door de Staten van Gelre. De oudere registers werden echter niet overgeleverd, zodat thans slechts twee registers in de Gelderse Rekenkamer resteren.² Hier zijn zij aangeduid als a. en b., in welk laatste deel de lenen onderscheiden zijn door een volgnummer.

Rekeningen van de heerlijkheid Hedel in het archief van de heerlijkheid Bergen op Zoom in het gemeentearchief aldaar leverden geen posten van heergewaden op. In het archief van het huis Ammerzoden, dat ook op het Gelders Archief te Arnhem aanwezig is, werd een oudere akte aangetroffen, die blijkbaar niet aan de latere bezitter werd overgedragen.

Noten:

1. J.J. Sloet c.s., Register op de leenaktenboeken van het vorstendom Gelre en graafschap Zutphen, Arnhem 1923, pp. 698-700.
2. Rekenkamer, inv.nr. 1080.

AMMERZODEN, BRUCHEM, DELWIJNEN en KERKWIJK

- 1. Een tiende met toebehoren, (1570: groot en klein), in de heerlijkheid Hedel in (1570: de kerspelen) Ammerzoden, Bruchem, Kerkwijk, (1570: en Delwijnen, genaamd Langense tiende).**

18-12-1450: Jan van Erp, heer tot Waalwijk, verkoopt Willem van Berchem, heer te Maasacker, zoals gehouden van de jonkheer van den Berge, betuigd door Bruning Nikolaasz. en Gerard van Langelaar, leenmannen van de hofstede Hedel, te lossen met 420.- Rijnse guldens, Huis Ammerzoden, inv.nr. 58.

1-4-1570: Dirk de Gier voor de tafel van de Heilige Geest te Bommel met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

DRIEL

- 2. Een tiende in Driel op de plaats Gierden uit 6 morgen, 2 morgen, 2½ morgen, 2½ morgen, 1 morgen en uit twee hofsteden.**

28-1-1713: Corst Verhoux bij koop, a.

23-7-1734: Martinus van Barneveld, heer van Krimpen, bij overdracht door Corst Verhoux, a.

21-7-1775: Abraham van Belcamp, gehuwd met Geertruida Cornelia van Barneveld, wegens testament van Martinus van Barneveld, heer van Krimpen, gehuwd met Geertruida Bruining, na verzuim, b/A17.

3. 14 hont bouwland in Driel in de Kleine Sperakker, oost: George Everhard, zuid: de gemene straat, west: Boudewijn van Driel, noord: Gerard Stout.

8-5-1678: Matthijske van Andel, a.

9-2-1725: Matthijs van Dockem, enige zoon, bij dode van Matthijske van Andel, zijn moeder, a.

4. 1 morgen in Driel in de Pijpert.

1-4-1570: Arnout de Bie met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

GAMEREN

5. 5½ hont in Gameren, genaamd Hontkampje, oost: Jan Jansz. van Kerkwijk (1782: Wouter van Driel), zuid: de pastorie (1782: van Gameren), noord: Jan Jansz. van Kerkwijk (1782: weduwe Dirk van den Berg), west: kinderen Rudolf Gerardsz. (1782: Arnout Balgoijen).

24-10-1683: Jacob Jansz. van Gameren, a.

8-1-1711: Jacob Jansz. van Gameren met ledige hand, a.

29-7-1728: Adriaan Jansz. Kool, gehuwd met Gijsbertje Janse van de Werken zoals Jacob Jansz. van Gameren, a.

24-5-1733: Pieter van de Werken bij dode van Gijsbertje van de Werken, a.

8-4-1782: Hendrik van de Werken bij dode van Pieter, zijn vader, b 14A.

HEDEL

6. 2 morgen in de Steegkamp, (1764: oost: Elis van Offenbeek, west: Gijsbert van Lees en juffrouw Elsevier, zuid: rentmeester Elsevier, noord: de heer van Hedel); 2 morgen op de Haren, (1764: Jan Nikolaasz. van 't Zand, west: Elis van Offenbeek, zuid: de bandijk, noord: de gemene straat); 5½ hont in de Lange Ellende (1764: alles in Hedel, oost: de leenheer, west: Gerard van der Steeg, zuid: kinderen en erven Wouter Suinen, noord: de gemene straat).

28-2-1666: Janneke Nijssen, a.

8-1-1711: Ruth Woutersz., gehuwd met Metje Pieters, enige dochter van Pieter Lambertsz. en Janneke Nijssen, zoals Janneke Nijssen, a.

24-12-1764: Wouter Noach Bellingam voor Ruth Verharen bij dode van Ruth Woutersz., die beleend was 8-5-1711 (!), na kaveling, bevestigd door Dirk Vermeulen, gehuwd met Engel Verharen en Johan van Hoesel, gehuwd met Petronella Verharen, gezamenderhand, waarbij Ruth gezet in de Steegkamp, Vermeulen in de Haren en Hoesel in de 5½ hont, b/5.

31-3-1766: Cornelis van Heumen, die 11 hont weiland in de Lange Ellende kocht voor f266.-, waarin het leen, bij overdracht door Johan van Hoesel, gehuwd met Petronella Verharen, b/5A.

7. 3 morgen in Hedel, genaamd Driegen, noord: de Lange achterdijk, west: de Veldsteeg.

10-7-1645: Tonis Willemsz. van der Steeg voor Maria Tonissen, a.

8-1-1711: Hendrik Rouw bij dode van Maria Tonissen, weduwe Dirk Jansz. van Well, a.

8. 2 morgen in het kerspel Hedel op de Haren.

...-15.: Adriaan Jansz. met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

9. 2 morgen in Hedel in de Steegkamp, (1711: genaamd Steegkamp; 1763: oost: de Verneese steeg, west en zuid: Ruth Verhoeren, noord: juffrouw A. Elsevier).

...-15.: Gerard Moirinck met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

8-1-1711: Eimert Hendriksz. bij dode van Tonis Hendriksz., zijn broer, Rekenkamer, a.

14-12-1719: Tijs Tonisz. voor Aaltje Eimerts, zijn vrouw, bij dode van Hendrik Eimertsz., haar broer, die beleend was 28-3-1714(!), a.

21-11-1763: Elis van Offenbeek voor Metje Teeuis, zijn vrouw, bij dode van Thijs Teunissen, haar vader, b/2.

10. 11 hont in Hedel in de Olde wei (1674: op de Auway, genaamd Neesken Jordens kampje; 1772: genaamd Oude waai, oost: de heer van Hedel en Heiman Quick, west: Hendrik de Hollander, zuid: François Mensing, noord: de gemene straat).

...-15.: Jacob Marcelisz., die geen brief heeft, met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

12-5-1674: Otto van der Steeg voor Neeltje, zijn vrouw, a.

8-1-1711: Adriaan, oudste zoon van Otto Jansz. van der Steeg, bij dode van Neeltje, dochter van Jan Arnouts op de Akker, a.

12-4-1730: Pieter Jansz. van den Bogert bij overdracht door kinderen van wijlen Adriaan Ottenz. van der Steeg, a.

6-1-1772: Adriaan van den Bogaard bij dode van Pieter, zijn vader, b/7A.

11. 8 hont (1712: wei- of hooi)land in Hedel op de Steeg.

...-15.: Winrik Arnoutsz. met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

16-4-1678: Wouter Fransen bij dode van Jan Maartensz., a.

8-1-1711: Wouter Fransen met ledige hand, a.

15-2-1712: Curatoren van de insolvente boedel van Wouter Franse en Lijske Teunissen moeten verkopen, a.

17-11-1741: Jacob Iwijn, enige zoon van Jan Jacobsz. Iwijn, bij dode van zijn vader, a.

26-5-1750: Otto Iwijn, vroedschap en stadhouder van Den Bosch, bij overdracht door Jacob, zijn broer, waarna overdracht aan Hendrik Hoeflaken, a.

6-6-1768: Hendrik van Hoeflaken, gehuwd met Adriaantje Coolhaas, laten hun testament d.d. 17-5-1768 bevestigen, a.

12. 7 hont in Hedel op de Zes morgen, (1664: oost: het kapittel, west en zuid: de gemene straat, noord: de leenheer).

...-15.: Arnout Pietersz. met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

9-10-1664: Marcelis van de Pol, a.

14-2-1716: Anna Emerentiana van de Pol bij dode van Johan van de Pol, haar broer, die aankwam van Marcelis, zijn vader, a.

5-3-1716: Ruth Woutersz., schepen van Hedel, bij overdracht door Anna Emerentiana van de Poll, a.

13. 7 hont op de Steeg, (1775: oost en west: de gemene straat, noord: Hendrik Iwijn, zuid: Otto van der Steeg).

30-4-1674: Bastiaan Janse Kievits, gehuwd met Anneke, dochter van Rudolf Cornelisz. en Sijke Janse, a.

8-1-1711: Rudolf Bastiaanse Kievits voor Anneke Rudolfsd., zijn moeder, a.

5-3-1716: Rudolf Bastiaansz. Kievits bij dode van Anneke, zijn moeder, a.

6-8-1728: Rudolf van den Broek voor Janneke Bastiaanse Kievits, zijn vrouw, bij dode van Rudolf, haar broer, a.

17-11-1741: Bastiaan van den Broek bij dode van Rudolf Bastiaans Kievits, zijn oom, a.

11-1-1775: Rudolf van den Broek, oudste zoon, bij dode van Bastiaan, zijn vader, b/3.

14. 7 hont bos in Hedel aan de Winkelse dijk, oost en noord: de leenheer, west en noord: de gemene straat.

21-11-1763: Dirk van den Bogaard, gehuwd met Janneke Verharen, bij dode van Ruth Woutersd., die beleend was 5-3-1716, bij kaveling na verzuim, b/6.

15. 6½ hont (1783: wei)land in Hedel in de Engewelde (1642: Ongewelden), (1783: genaamd Ongewelden, oost: juffrouw Fr. Elsevier, west: de straat, zuid: de leenheer, noord: weduwe Hendrik van Hoeflaken).

31-3-1570: Arnout Cornelis Arnoutsz. voor Arnout Pietersz., onmondig, met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

9-7-1642: Gerard Jansz. voor Dirk, oudste zoon van Hendrik Elissen van Maren, a.

8-1-1711: Jan Pieter Driessen voor Joostje Jansen, weduwe Pieter Driessen, zijn moeder, die aankwam van Dirk Hendriksz. van Maren, a.

17-11-1741: Hendrik Hoeflaken voor Maria Janse van den Bogerd, zijn vrouw, bij dode van Jan Pieter Driessen, haar vader, a.

11-1-1783: Elisabeth Plugers voor Jan Pietersz., gehuwd met Maria Plugers, bij dode van Hendrika van Beesd, weduwe Adriaan Plugers, hun moeder, na kaveling, waarna Maria haar helft overdroeg aan Elisabeth voor f 100.-, b/9A.

15-9-1785: Johan de Grauw voor Maria Plugers, zijn vrouw, weduwe Jan Pietersz., die aankwam van Hendrika van Beesd, haar moeder, bij dode van Elisabeth Plugers, haar zuster, die stierf in 1784, b/9A.

16. 6½ hont in Hedel in de Engewelde (1664: Ongewelden naast de leenheer).

31-3-1570: Adriaan Gerardsz. met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

15-1-1664: Pieter Ghielen volgens het register, a.

8-1-1711: Teunis Pieter Plugersz., die aankwam van Pieter Teunisse, zijn vader, die aankwam van Pieter Ghielen, a.

17-11-1741: Adriaan Plugers, oudste zoon, bij dode van Teunis, zijn vader, a.

17. 5½ hont bos op de Fellenheuvel (1741: in Hedel).

3-11-1677: Cornelis Rudolfsz. zoals het leenregister, a.

8-1-1711: Arnout Hubertsz. Boll, leenvolger van Cornelis Rudolfsz. of diens dochter, a.

17-11-1741: Adriaan van Offenbeek, oudste zoon, bij dode van Hendrik van Offenbeek, zijn vader, a.

18. 4 hont in de Laren, (1763: oost en zuid: de baronie van Hedel, west: Rudolf van Aalsum, noord: de zeedijk)

26-1-1619: Eimert Jansz., a.

8-1-1711: Teunis Klaassen, leenvolger van Eimert Jansz., a.

21-11-1763: Gerard Jansz. van Driel, gaarder van de verponding van Hedel, die 24-2-1751 de helft van het goed van wijlen Teunis Klaasz. te Hedel, zijnde behalve het leen een half hont, huis en hof, 2 hont op de Haren, 3½ hont in de Leenroeyenen 1 hont in 't Tressenbroek verkocht voor f 67.-, b, 11.

3-5-1777: Hendrik van de Laar bij overdracht door Gerard Jansz. van Driel, gehuwd met Josina van Boxtel, ook met 1½ hont, huis en hof, 3½ hont weiland voor f 891.-, b/11A.

19. Een stuk land in een ongenoemde plaats, genaamd Heelerskampje.

12-5-1674: Otto Jansz. van de Steeg voor Neeltje, dochter van Jan Aartse op de Akker, a.

8-1-1711: Hardig Hagelaar bij dode van Adriaantje Aartse op de Akker, zijn moeder, a.

20. Een waard in Hedel.

...-1570: Hildebrand de Gier met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

WORDRAGEN

21. 5½ hont in Hedel op de Vaecke, (1763: in Wordragen, oost: Arie Heus, west, zuid en noord: de gemene straat).

31-3-1570: Jacob Jordaansz. van Ammerzoden met ledige hand, Leenhof Gelre, 183.

11-5-1763: Louis van Hemert voor Jan Mors, onmondig, bij dode van Jan Mors, diens vader, en Hendrika Harrig, die beleend was 1-5-1711, b/13A.

6-5-1772: Hulde van Jan Mors, b/13A.

Getuigen bij leenakten van Hedel, van wie geen belening bekend is:

1678: Thomas Hendriksz., Pieter Tonisz.